

ONOR LA MAREȘAL!

Alexandru Donovici

D-le mareșal Constantin Prezan, spiritul Dumneavoastră îmi va permite să raportez gândurile și trăirile unui colonel de specialitate GENIU, ca Dumneavoastră dar nici pe departe atât de genial ca Dumneavoastră.

Până și dușmanii Dumneavoastră, și ați avut dușmani de elită, buni profesioniști dar cu caracter mai îndoielnic, au fost nevoiți să recunoască faptul că ați ținut la demnitatea Dumneavoastră de om, de ofițer, de intelectual. În documente inedite s-a recunoscut faptul că ați ținut mult la onoarea și prestigiul armatei române, nu ați agreat jocurile politice pentru că v-au dezamăgit de mai multe ori, ați fost permanent modest și avid de știință și cultură, lucruri dovedite de activitatea Dumneavoastră științifică și de faptul că nu ați dorit niciodată onoruri sau măririi și v-ați retras cu familia aici, pe meleaguri vasluiene, în domeniul de la Schinetea unde rămășițele dv. pământești zac pentru eternitate.

Dar gloria și onorurile, pe care le-ați dorit, vi le-au atribuit neamul și istoria acestei țări, în rândul eroilor care ... vă aflați la loc de cinste.

V-ați născut la 27 ianuarie 1861 în localitatea Butimanu din actualul județ Dâmbovița, nu departe de plaiurile Snagovului, iar anii copilăriei, petrecuți în vecinătatea locului și mănăstirii Snagov v-au marcat prin legendele și personalitatea domnitorului Vlad Țepeș, al cărui mormânt se află în preajmă.

Răsunetul faptelor de arme săvârșite de oștașii români în glorioasele bătălii de la Plevna, Grivița, Smârdan și Vidin, pentru câștigarea independenței României în războiul din 1877-1878, l-au determinat pe tânărul Prezan să urmeze cursurile Școlii de ofițeri infanterie și Cavalerie din București pe care le-a absolvit cu gradul de sublocotenent în iulie 1880.

Atmosfera și preocupările R. 2 Ge în care fusese repartizat, pasiunile sale pentru lucrările de fortificații, la mare modă în Europa sfârșitului de secol XIX, pasiunea pentru studiu și matematici îl conving pe viitorul mareșal să urmeze cursurile Școlii Speciale de Artilerie și Geniu pe care le termină cu gradul de locotenent în anul 1883.

Remarcat de superiori, este selecționat și trimis în urma unui concurs foarte riguros, Școala de Fortificații de la Fontainebleu de lângă Paris pe care o absolvă în 1886 cu calificativul de „prea bine” și este avansat la gradul de căpitan, specialitatea geniu, armă denumită în acea perioadă drept „Elita Armatei”

A îndeplinit diverse funcții în care a fost numit, de la profesor, șef lucrări, Comandant al Cetății București, prilejuri cu care s-a remarcat prin capacitățile de bun organizator și calitățile de înclinare către studiu și nou, omenie și modestie.

Am fi nedrepti dacă un am menționa că în perioada mai 1901 aprilie 1904, fiind avansat la grad de colonel a fost numit la comanda R. 25 Infanterie „RACOVA” cu garnizoana în Vaslui.

Probabil că în acea perioadă s-a îndrăgostit de acele meleaguri, de acești oameni, fapt ce l-a determinat să-și aleagă, să-și petreacă ultima perioadă a vieții în acea zonă.

A trecut prin toate treptele ierarhiei militare astfel, că în baza meritelor evidente este avansat la 10 mai 1907 la gradul de general.

A comandat diverse unități și mari unități – regimente, brigăzi, la 15 august 1916 marea unitate pe care o comandă devine Armata de „NORD” sau Armata a 4-a Română.

A coordonat și condus operații de ofensivă și apărare pe deverse aliniamente având unitățile din subordonare amplasate din nordul Moldovei și până la Carpații de Curbură.

Din nou, meritele generalului Prezan au determinat factorii militaro-politici ca în situația grea în care se află țara și armata să apeleze la bravul ofițer de geniu.

Situația din toamna anului 1916 l-au determinat pe poetul, filosoful și politicianul Octavian Goga să se exprime în public și în presa vremii în termeni caustici și duri că România era atunci – citez: „Țară de secături, țară minoră, căzută rușinos la examenul de capacitate în fața Europei ...

Aici ne-au adus politicieni ordinari, hoți improvizati astăzi în moralități, miniștrii care s-au vândut, o viață întreagă, deputați contrabandiști”.

Nu mai continuu itatul dar meționez că aceasta se înâmpla în anul 1916.

Din aceste complexe și multiple motive armata română a intrat într-un amplu proces de restructurare iar pentru coordonarea acestora a fost numit în decembrie 1916, ca Șef al Marelui Cartier General, general de Corp de Armată Prezan, funcție deținută până în aprilie 1918, adică cea mai dificilă perioadă din istoria țării.

În acești ani critici generalul s-a remarcat pregnant prin rezolvarea unor probleme majore privind refacerea și reorganizarea armatei, reinstruirea ofițerilor și trupei precum și prin unele relații pe care le-a stabilit și dezvoltat cu conducerile altor armate aliate.

A schimbat și modernizat planurile de campanie ale anului 1917, având un foarte capabil colaborator în persoana maiorului de atunci Ion Antonescu devenit ulterior și el mareșal al României.

În urma acestor măsuri au devenit posibile răsunătoarele victorii, românești de la Mărășești și Oituz, care însă n-ar fi putut fi finalizate decât prin curajul, eroismul și sacrificiul suprem al zecilor de mii de ostași. Dar, după atâta glorie, la constituirea guvernului nou, în ianuarie 1918, condus de veșnicul său dușman, generalul Alexandru Averescu, sunt îndepărtați, primul prin trecerea în rezervă, al doilea prin numirea la un divizion de pe Nistru, într-o funcție mult inferioară pregătirii. Unii istorici au considerat că aceste măsuri au fost luate pentru ca cei doi militari de carieră să fie puși „la adăpost” de eventuale răzbunări ale foștilor lor inamici militari și politici.

Situația grea a țării și a armatei din anii de după război face ca, oamenii de decizie și de bună credință, care recunoșteau meritele profesionale ale celor doi „alungați” (gen. Prezan, lt. Col. Ion Antonescu) să-l recheme la 28 noiembrie 1918 în cadrele active ale armatei, generalul în funcția pe care a deținut-o – Șef al Marelui

Cartier General iar colonelul Antonescu Șef al Biroului Operații al M.C.G. considerat „creierul armatei”

Și cei doi profesioniști și-au dovedit din nou capacitățile prin măsurile luate, prin Planurile întocmite inclusiv în eliberarea Transilvaniei și stârpirea focarelor bolșevice care tindeau spre inima Europei.

Concomitent cu demobilizarea armatei române și trecerea ei pe „picior de pace” generalul nostru este din nou trecut în rezervă la 1 aprilie 1920, deși țara avea nevoie de specialiști la nivelul și calitatea pe care le dovedise în atâtea situații.

Istoricul Constantin Kirițescu remarcă în opera sa că „Țara și armata au avut norocul să aibă în generalul Prezan, în cele mai grele timpuri un șef înzestrat cu alese însușiri”...

Românii de calitate au recunoscut, de-a lungul anilor, meritele ofițerului Prezan astfel că generalul a fost recompensat cu multiple ordine și medalii.

Datorită acestor merite dar și datorită activității sale științifice, publicistice și didactice, în anul 1923 generalul Prezan devine membru de onoare al Academiei Române.

Toate acestea la care se alătură meritul deosebit avut în întregirea teritoriului și neamului românesc, determină pe suveranul României în data de 30 septembrie 1930, regele Carol al II-lea, să acorde titlul și gradul suprem în ierarhia militară, de mareșal al României, culmea ironiei istorice, concomitent cu vechiul său rival și dușman, Alexandru Averescu.

Se retrage, demn și sobru dar și scârbit de jocuri și intrigi politice, la moșia din Schinetea, județul Vaslui, dar personalități marcante și de calitate îl consultă în diverse probleme, având mare încredere în experiența și profesionalismul mareșalului.

Se stinge din viață, la 82 de ani, la 27 august 1943, fiind înmormântat cu înalte onoruri militare în livada moșiei unde a petrecut ultima perioadă a vieții, alături de soția sa.

În memoria eroică a acestui distins mareșal al României, bravi români, „pentru onor înainte ARM!”

HONOR TO THE MARSHALL!

SUMMARY

The “letter” addressed to the Marshall Constantin Prezan it is passing in review the most important moments from the military carrier of one of the most accomplished soldiers of the Romanian Army. Builder of the Great Union, together with King Ferdinand and I.I.C. Brătianu – Constantin Prezan was the silent and modest soldier of the great army acts.